

معجزه مهندسی در همجواری کوه

«ماسوله» را فراموش کنید!

محمد آگاهی - با عبور از باغ های زیبا و حمام تاریخی روستای «استاد» فاروج به یک باره معماری زیبای حسینیة تاریخی استاد تو را میخکوب می کند. مسجد روستای استاد که قدمتی به اندازه مسجد گوهرشاد مشهد دارد، امروز نمایی از آمن ندارد و معماری احیا شده اش می تواند هر گردشگری را مجنوب خودش کند. مسجد تاریخی استاد بدون شک امروز با کمک بنیاد مسکن یکی از زیباترین بناهای مذهبی استان است که اگر در ایام حرم، مراسم عزاداری آن در قاب رسانه ملی بگنجد می تواند نمادی از فرهنگ و تاریخ استان باشد و قتی قدم در کوچه های این روستای تاریخی می گذاریم تنها مسجد و حسینیة روستا نیستند که احیا شده اند بلکه تمام روستا جامه دیگری بر تن کرده اند. ۳ سال پیش هنگامی که با به روستای تاریخی استاد می گذاشتید هر چند آثار تاریخی از مسجد گرفته

«شیدن کی بود مانند دیدن»؟ این ضرب المثل ایرانی را بسیار شنیده ایم. روستای «استاد» یکی از مصادیق این ضرب المثل است؛ کسی که گذشته آن را ندیده، شاید تصور این که چه شده است برای او خیلی سنگین باشد و از آن مهم تر، کسی که مسافر «استاد» نشده، ممکن نیست که باور کند «استاد» از نظر زیبایی، «ماسوله» دیگری است، آن هم از جنس مهندسی یا طعم جهادی. اگر بتوان به شاهکارهای علمی، لقب «شبه معجزه» را داد، باید به مهندسان استاد هم این لقب را داد. فقط باید گفت: بدست این نه شیدنی و نوشتنی، در نقش و نگارهای زیر توتل های انگور، جادوی مهندسی ایجاد شده که ناخودآگاه تو را به تحسین و خسته نباشید به مهندسان بنیاد فرا می خواند. کاری از جنس ایثار و خلق یک بنای تاریخی و ماندگار. دوست داری بنویسی ماشاءا...

تغییر چهره روستا

با مردم روستا که به گفت و گو می تنبیین هر چند هنوز مشکلاتی دارند و از ما می خواهند آن ها را به گوش مسئولان برسانیم اما تشکر ویژه ای از بنیاد مسکن انقلاب اسلامی بابت تغییر چهره روستای شان دارند. «برای ۶۰ سال دارد که همه عمرش را در این روستا گذرانده است. او روزهایی را یادآوری می کند که با چه سختی از کوچه های گلی بالا می رفتند اما امروز سنگ فرش زیبا بر کوچه های این روستا نقش بسته است، سخن آن که محافظ های زیبا جلوه دیگری به کوچه های آن داده است.

او با دوقی در کلامش از ارزش افزوده زمین های این روستا تعریف می کند و می گوید: در گذشته می شد با یک خرما در استاد زمین خرید اما امروز هر متر زمین مسکونی یک میلیون تومان ارزش دارد. او به کنده کاری انجام شده در کوچه اشاره می کند و می گوید: پس از ترکیدگی لوله در این نقطه برای ترمیم این قسمت را تخریب کردند اما دیگر آن را ساختند و این باعث می شود به دیگر قسمت ها آب نفوذ و سنگ فرش زیبای روستا را خراب کند.

وی از مهاجرت معکوس به روستا خبر می دهد و تأکید می کند: بنویسد مردم استاد قدردان زحمات مهندسین و کارشناسان بنیاد مسکن هستند. به گفته دیگر اهالی، تغییر چهره روستا باعث افزایش گردشگر شده و این خود بر ارزش زمین و مسکن افزوده است.

مهاجرت معکوس به این روستا پس از احیای دوباره آن به اندازه ای بوده که بنیاد مسکن سایت جدیدی را برای توسعه روستا آماده کرده است و امروز ده ها منزل جدید در این قسمت بنا شده اند. بافت جدید روستا با کوچه های عربی، آسفالت شده و جدول گذاری زیبا هر چند حال و هوای بافت ارزشمند روستا را ندارد اما خود نشان از خدمت دیگری از بنیاد مسکن به اهالی این روستاست.

حجم بالای خاک ریزی در پایین دست سایت جدید و همچنین تراشه برداری کوه برای آماده کردن یک مکان مسطح برای ساخت و ساز نشان از حجم بالای کار برای این روستاست؛ اقداماتی که باعث شده است مردم این قسمت از روستا تقاضای میان محل زندگی خود با یک مجله نوساز شهری احساس کنند اما عبور رودخانه از پایین دست سایت جدید در نبود دیوار ساحلی باعث شده است آن ها نگران باشند زیرا با هر بارش باران و جاری شدن سیل بخشی از سایت جدید روستا به رودخانه اضافه می شود.

درخواست از فرمانداری

«حسین پور» یکی از ساکنان بافت جدید روستاست که با هزینه کرد بسیار منزلی تو را در آن جا بنا کرده است. وی از ادارات متولی به ویژه فرمانداری فاروج می خواهد با تخصیص اعتبار لازم و احداث دیوار ساحلی این دفعه غایب را رفع کنند.

نماکاری و سنگ فرش

علاوه بر مسجد قدیمی، در سمت شرق روستا نیز مسجد دیگری وجود دارد که نماکاری و سنگ فرش اطراف آن نشان می دهد این قسمت نیز توسط بنیاد مسکن احیا شده است. آسیاب قدیمی مجاور این مسجد بار دیگر قدمت تاریخی استاد را به ما یادآوری می کند. هنگام استراحت کنار این مسجد یکی از اهالی به ما نزدیک می شود تا استاد را بیشتر معرفی کند. «فرهادی» می گوید: استاد روستای دره ای و کوهستانی است که با چشم انداز طبیعی، درختان بلند گردو و سروها به ویژه درختان شاه توت نظر گردشگران را جلب می کند اما هم اکنون تمامی جدید روستا باعث شده به زیبایی های آن افزوده شود. او در مورد قدمت تاریخی این روستا می گوید: برخی مورخان معتقدند آساک که یکی از پایتخت های دوره اشکانیان بود همین استاد کنونی و نام های قبلی این روستا آساک و استو بوده است.

مسجدی به قدمت گوهرشاد

به گفته این معتمد روستا، مسجد جامع استاد در دوران تیموری و همزمان با مسجد گوهرشاد مشهد ساخته شده است. همچنین برج و بارویی که در بالای روستا قرار دارد، به گفته کارشناسان میراث فرهنگی مربوط به معابد قبل از اسلام است و آسیاب های سنگی و حمام قدیمی روستا همگی حکایت از تاریخ کهن این منطقه دارند. وی با تشکر از بنیاد مسکن به سنگ فرش زیر پایش اشاره می کند که با گذشت ۲۳ سال هنوز تخریب نشده است و آن را با پیاده روستای های برخی شهرها مقایسه می کند که بعد از ۶ ماه دوباره به ترمیم نیاز دارند.

روستایی زیرخاکی!

دوباره به میدان حسینیة استاد بر می گردیم و با رئیس شورای روستا که رئیس شورای شهرستان فاروج نیز است، رو به رو می شویم. «بهادری» استاد را روستایی زیرخاکی می داند که با اقدامات بنیاد مسکن بخشی از آن از زیر خاک درآمده و باعث شده است در قاب دوربین گردشگران قرار بگیرد. وی اقدامات انجام شده در استاد را نه تنها باعث توسعه گردشگری این روستا بلکه باعث توسعه گردشگری فاروج و حتی استان می داند و ادامه می دهد: در صورتی که همچون بنیاد مسکن، دیگر ادارات خدمات رسان به «استاد خدمات ارائه دهند این روستا می تواند با توجه به فاصله ۲۲ کیلومتری تا جاده آسیابی گردشگران زیادی را به خود جلب کند. وی حضور مداوم مسئولان بنیاد مسکن را در استاد باعث افتخار مردم این روستا می داند و می گوید: اعضای شورای استاد مسئولان بنیاد مسکن را عضو چهارم شورای روستا می داندند.

«فرهادی»

مدیر بنیاد مسکن شهرستان فاروج

«صابری»

معاون اداره کل بنیاد مسکن خراسان شمالی

«بهادری»

رئیس شورای اسلامی شهرستان فاروج

آخرین وضعیت اجرای پروژه های استاد

معاون بنیاد مسکن انقلاب اسلامی خراسان شمالی نیز که برای بازدید از آخرین وضعیت اجرای پروژه های بنیاد مسکن در استاد حضور پیدا کرده است، در خصوص پروژه طرح هادی و احیای بافت ارزشمند این روستا می گوید: تاکنون یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون تومان برای روستای استاد هزینه شده است. «صابری» در خصوص پروژه بنیاد مسکن برای تغییر چهره روستا ادامه می دهد: هر چند معمر سازی باعث سهولت در رفت و آمد اهالی می شود اما تغییر بدنه ساختمان ها ضمن زیباسازی روستا آن را زنده می کند و با ایجاد انگیزه برای اهالی باعث ماندگاری در روستا می شود؛ موضوعی که در این روستا حتی باعث مهاجرت معکوس اهالی از شهر به روستا شده است.

تونل های انگوری

وی نصب جاکلدانی روی دیوار منازل و همچنین ایجاد تونل با پوشش انگور را از طرح های فرهنگ ساز بنیاد مسکن در معماری این روستا بر می شمرد و می گوید: در احیای دوباره روستا با بافت تاریخی و مشارکت مردم، بنیاد مسکن تلاش می کند با ظرفیت های خود روستا به اهالی برای دادن چهره متفاوت به روستا کمک کند. وی خاطرنشان می کند: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی کشور با ارائه طرحی پیشنهاد حفظ بافت ارزشمند ۳۰۰ روستا را در کشور داد که در این بین بنیاد مسکن خراسان شمالی با وجود داشتن تنها یک درصد جمعیت توانست ۱۸ روستا را در میان اسامی این روستاها بگنجد. این در حالی است که برخی از استان ها با وجود هزینه کرد برای گرفتن مشاور تنها توانستند یک تا ۲ روستای خود را در این طرح بگنجانند. به گفته «صابری»، از این ۱۸ روستا ۱۰ روستا تحت عنوان روستاهای هدف گردشگری و ۱۱ روستا تحت عنوان بافت ارزشمند به سازی می شوند که ضمن کمک به توسعه گردشگری استان باعث پیشگیری از مهاجرت مردم این روستاها می شود.

از آجرچینی و سنگ فرش تا معماری تاریخی

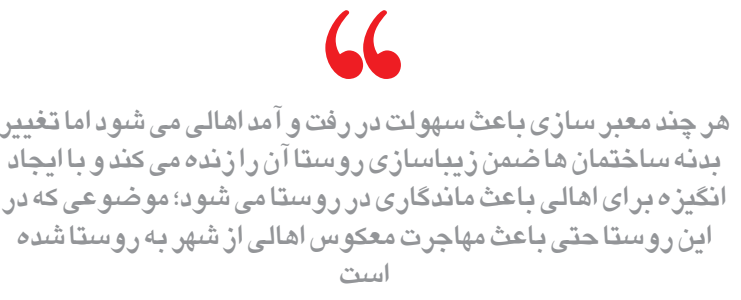
مدیر بنیاد مسکن فاروج در تکمیل صحبت های معاون بنیاد مسکن استان می گوید: طی ۲ سال گذشته در این روستا ۲۰۰ مترمربع ماسچینی با آجر همراه با کارهای فولادی سبک با اعتبار ۱۰۰ میلیون تومان انجام شده است. همچنین برای اجرای هزار و ۷۰۰ متر سنگ فرش در استاد، ۸۰ متر ترده چوبی، ۲ هزار و ۶۰۰ متر بند کشی دیوار سنگی، ۳۶۱ میلیون تومان هزینه شده است. «فرهادی» اعتبار هزینه شده برای کااهل بنای مسجد و حسینیة استاد و زیباسازی آن با معماری تاریخی را ۲۵۰ میلیون تومان اعلام می کند.

باز هم برمی گردیم

با رسیدن روز به نیمه، سفر ما به استاد پایان می یابد اما هوای دلپذیر، کوچه های زیبای استاد، در کنار خودنمایی تشنگی های رسیده و درشت ما را مضمم می کند که یک بار دیگر با هدف تفریح و گردش به همراه خانواده به این روستای تاریخی سفر کنیم.

تا قله بیش از هزار ساله اش هنوز پا برجا بودند اما بافت روستا فرسوده بود و مردم انگیزه ای برای زندگی در این روستای کهن نداشتند. هر چند قدمت این روستا بیش از هزار و ۵۰۰ سال تخمین زده شده است اما برخی از مردم این روستا سودای شهرنشینی در مشهد یا شیروان را در سر می پوراندند.

روستای استاد هر چند در سال ۹۱ جزو ۵ روستای برتر هدف گردشگری استان قرار گرفت اما اعتبارات نرسید تا این روستای زیبا در دامنه کوه های شاه جهان جانی دوباره بگیرد. پس از آن بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان خواستار قرار گرفتن این روستا در زمره روستاهای دارای بافت ارزشمند شد اما منازل و کوچه های این روستا به اندازه ای فرسوده شده بودند که کارشناس بنیاد مسکن کشور نپذیرفت اعتباری برای بازسازی آن در نظر بگیرد. اما مسئولان بنیاد مسکن

«فرهادی»

مدیر بنیاد مسکن شهرستان فاروج

معاون اداره کل بنیاد مسکن خراسان شمالی

مدیر بنیاد مسکن شهرستان فاروج

مهاجرت معکوس

وی همچنین با بیان این که ارزش زمین در استاد به دلیل مهاجرت معکوس بالا رفته است، خواستار اجرای طرح توسعه بیشتر به ویژه در شرق روستا می شود. ایجاد دیوار ساحلی در حاشیه سایت جدید روستا دیگر خواست بهادری، از مسئولان شهرستان استان است و می گوید: با اقدام بنیاد مسکن در خصوص آسفالت ده هزار متر مربع و گاز تأمین شده است اما به دلیل نبود دیوار ساحلی اهالی این محدوده نگران هستند که از جمله آب برق و گاز تأمین شده آنان را بشوید و با خود ببرد. وی خاطرنشان می کند: زبان اهالی استاد برای تشکر از اقدامات جهادی بنیاد مسکن در این روستا با وجود تحمیر هاو بیماری کرونا قاصر است.